

DE VRUCHTEN VAN DE ZEE

© ILVO-Visserijtechniek

Via deze rubriek helpen we je in je zoektocht naar objectieve informatie over duurzame visserij en visconsumptie.

VLAAMSE LANGOUSTINEVISSERIJ: TERUG VAN WEGGEWEEST

Het sappig vlees van langoustine is niet te versmaden. Het is volgens kenners zelfs smakelijker dan kreeft. Wie zegt nee tegen vers gekookte langoustinestaartjes met een zelfgemaakte mayonaise? Of tegen langoustines die kort gegrild zijn met wat look, groene kruiden en olijfolie? Langoustines (wetenschappelijk naam: *Nephrops norvegicus*) worden ook wel Noorse kreeften of nieroogkreeftjes genoemd. Soms komen ze ook op de markt onder de Italiaanse naam “scampi”, maar die term is erg verwarrend omdat bij ons ook de gekweekte tropische reuzengarnalen onder diezelfde naam verkocht mogen worden.

GRAVENDE LEKKERNIEN

Langoustines zijn dieren die holen graven in de bodem. Ze leven in de westelijke Middellandse Zee en de Noordoost-Atlantische Oceaan, op dieptes van 20 tot 800 meter. Ook in de centrale en noordelijke Noordzee zijn ze hier en daar in groten getale te vinden, maar enkel op plaatsen waar de bodem geschikt is: enerzijds modderig genoeg om er in te kunnen graven, maar anderzijds stevig genoeg om het hol niet te laten instorten. Elke langoustine heeft zijn eigen, vertakt gangenstelsel – dat tot 30 cm diep kan reiken – met telkens een drietal kratervormige ingangen en meerdere ventilatieopeningen. De woonst en het territorium van zowel mannetjes als vrouwtjes wordt verdedigd tegen indringers met een knauw van hun ferme scharen. Langoustines blijven het grootste deel van de dag binnen. Enkel om te eten, hun hol te onderhouden of zich voort te planten, komen ze eens buiten piepen en kunnen vissers ze wegvangen.

In de zomermaanden zetten de wijfjes 150 à 5000 eitjes af. Deze worden 8 tot 10 maanden onder het achterlijf meegedragen. Zolang komt een langoustinewijfje haar hol bijna niet uit. In die periode bestaan de vangsten van de vissers dan ook bijna uitsluitend uit

© ILVO-Visserijtechniek

mannetjes. Nadat de larfjes uit de eitjes zijn vrijgekomen, blijven deze tot 6 maanden bij de moeder rondhangen, vaak in aparte “kinderkamergangen”. Eens groot genoeg zoeken de jongvolwassen langoustines een geschikte plek om een eigen woning te graven of bezetten ze een verlaten hol. Langoustines worden gemiddeld 10 tot 15 jaar oud.

Ooit bloeiende Belgische visserijtak

In Europa worden jaarlijks ongeveer 60 à 70 duizend ton langoustines aangeland. Het zijn vooral de Schotten en de Ieren die de grootste hoeveelheden opvissen. De Belgische langoustinevisserij kende in de jaren 1950-60 hoogdagen in de wateren rond IJsland. In de jaren ‘80 en ‘90 situeerde die zich dan weer in de zogenaamde “kreeftenput” in de centrale Noordzee ter hoogte van Botney Gut en Silver Pit. Doordat de focus bij de modernisering van de Vlaamse vissersvloot op de grote boomkorvisserij kwam te liggen, is deze langoustinevisserij nagenoeg volledig verdwenen. Toch krijgen de Belgen nog steeds een jaarlijks quotum om een goede 1000 ton langoustines in dit gebied op te vissen. Hier wordt amper 250 ton van benut. De rest van het quotum wordt geruild, vooral met Nederland, om meer tong te kunnen vangen.

TOPPRODUCT: ENKEL VOOR EXPORT?

Omdat er in het buitenland meer vraag is naar dit topproduct (en er dan ook een betere prijs voor gegeven wordt) komt het grootste deel van de Belgische vangst zelfs niet in onze vismijnen terecht. Vele van de in de Noordzee gevangen langoustines worden geëxporteerd

naar Zuid-Europa (Spanje, Italië). Het project ‘Oostendse Langoustine Visserij – OoLaVis’ wil langoustines terug promoten bij de lokale vishandel, restaurateurs en consumenten. Een grotere vraag en een betere prijs kunnen deze Vlaamse visserij immers terug op gang trekken.

DUURZAME VISSERIJ?

Het is hierbij niet onbelangrijk om de milieu-impact van deze vernieuwde langoustinevisserij niet uit het oog te verliezen. In de Noordzee wordt meestal op de soort gevestigd door de planken- en de boomkorvisserij, opgetuigd met netten met een relatief kleine maaswijdte van 80 mm. De bijvangst van jonge langoustines, andere ongewervelden en vissen is dan ook vrij groot. Door technische aanpassingen aan de netten kan die ongewenste bijvangst aanzienlijk verminderd worden. Ook de bodemschade en de schade aan de langoustinegangetjes zijn bij het slepen aanzienlijk, maar blijken toch herstelbaar te zijn.

Ook is het belangrijk om te weten of de verschillende langoustinestocks al dan niet overbevist worden. Daarom doen wetenschappers in de zwaar bevestigde gebieden – maar helaas niet overal – bestandopnames met behulp van onderwatercamera’s die het aantal hollen tellen. In de Golf van Biskaje en de Iberische wateren blijken de stocks zo zwaar overbevist, dat er een herstelplan in voege is. In de Noordzee, Ierse, Keltische en Middellandse Zee staan de langoustines er over het algemeen iets beter voor, maar toch vertonen sommige populaties tekenen van overbevising. Let er zeker ook op om langoustines te kopen die een stuk groter zijn dan de minimum aanlandingsmaat (kopborststuk 2 cm lang), want op die lengte hebben veel individuen de kans nog niet gehad zich voort te planten.

Nancy Fockedeey

Meer lezen:

- Project Oostendse Langoustine Visserij – www.OoLaVis.be
- www.fishonline.org > langoustine
- Een eeuw Belgische zeevisserij – langoustine: www.vliz.be/cijfers_beleid/zeevisserij/details.php?id=107254

Met dank:

Dirk Verhaeghe en Kelle Moreau (ILVO)